

Szovjet— kambodzsai tárgyalások

● Moszkva (MTI)

A moszkvai Kremlben kedden megkezdődtek a szovjet—kambodzsai kormányfői tárgyalások. Ezeket szovjet részről Nyikolaj Tyihonov, az SZKP KB PB tagja, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke, kambodzsai részről Chan Sy, a Kambodzsai Népi Forradalmi Párt KB PB tagja, a KB titkára, a Kambodzsai Népköztársaság miniszterelnöke vesz részt. Chan Sy kedden délelőtt érkezett a szovjet fővárosba.

Lemondott a francia kormány

● Párizs (MTI)

Mauroy francia miniszterelnök kedden este benyújtotta kormánya lemondását. Mitterrand elnök a lemondást elfogadta, és Laurent Fabius eddigi ipari és kutatási minisztert bízta meg az új kormány megalkotásával.

A Szaljut-7 felé tart a Szojuz T-12

(Folytatás az 1. oldalról.)

A kedden este felbocsátott űrhajó parancsnoka, Vlagyimir Dzsanibekov 1942-ben született a taskenti területen levő Iszkandar városában. 1965-ben végezte el a repülőtiszt iskolát, majd hosszabb ideig oktató volt a légierőknél. 1970-ben került be az űrhajósok egységébe. Felesége a Csillagvárosban dolgozik, két kislánya 15, illetve 10 éves.

Vlagyimir Dzsanibekov most negyedszer jár a világűrben: először 1978 januárjában a Szojuz-27 parancsnokként látogatott a Szaljut-6 űrállomásra, ahol társai már hosszabb ideje dolgoztak. Másodszer 1981 márciusában, ugyancsak mint parancsnok, Gurgagsaa mongol űrhajóssal, s még egy szovjet kollégával a Szojuz-39 fedélzetén érkezett néhány napra a Szaljut-6-ra. Végül 1982 tavaszán ismét csak parancsnoki minőségben Jean-Loup Chrétien francia űrhajóst „kalauzolta” a Szojuz T-6-on immár a Szaljut-7 űrállomásra.

Szvetlana Szavickaja — egyébként Valentyina Tyerškova után a világ második űrhajósnője. Ezúttal másodszer jár a világűrben, s ezt rajta kívül más nő nem mondhatja el magáról. A Szojuz T-7 űrhajón 1982 augusztusában érkezett a Szaljut-7 állomásra. Szavickaja neve a repülősport kedvelői számára már űrutazása előtt is ismert volt. Jevgenyij Szavickijnak, a második világháború híres szovjet pilótájának, ma a Szovjetunió légimarsalljának a lánya 1948-ban született, s már gyermekkorában eljegyezte magát a repüléssel. Repülőakadémiát végzett, majd több éven át dolgozott berepülőpilótaként. Többszörös műrepülő-világbajnok, 18 különböző világsúcsot állított fel. Férje szintén pilóta, gyermeke nincs.

Igor Volk, a Szojuz T-12 kutatómérnöke 47 esztendő, s most először jár a világűrben. Mielőtt az űrhajós-egységhez került, berepülőpilóta volt. Egyébként a Szovjetunió szám szerint 58. űrhajósa.

Andrej Gromiko 75 éves

Magas szovjet és magyar kitüntetés

● Moszkva (MTI)

Lenin-renddel tüntették ki Andrej Gromikót, az SZKP KB PB tagját, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének első helyettesét, külügyminisztert. A legmagasabb szovjet kitüntetést Andrej Gromiko a pártnak és a szovjet államnak tett szolgálataiért, hetvenötödik születésnapja alkalmából kapta.

● Budapest (MTI)

Az Elnöki Tanács Andrej Gromikónak, az SZKP KB Politikai Bizottsága tagjának, a Szovjetunió Minisztertanácsa első

elnök-helyettesének, a Szovjetunió külügyminiszterének a magyar és a szovjet nép testvéri barátságának elmélyítése, a béke és a szocializmus ügyének előmozdítása terén szerzett kimagasló érdemeiért. 75. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság rubinokkal ékesített Zászlórendje kitüntetést adományozta.

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára táviratban köszöntötte ez alkalomból Andrej Gromikót. Várkonyi Péter külügyminiszter ugyan csak kifejezte jókívánságait.

Andrej Andrejevics Gromiko, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió Minisztertanácsának első elnökhelyettese, a Szovjetunió külügyminisztere 1909. július 18-án született Sztarije Gromiki faluban, amely ma a gomeli terület Vetkovszkij járásához tartozik. Orosz nemzetiségű.

Felsőfokú tanulmányait közgazdasági főiskolán végezte. 1932-től 1936-ig aspiráns volt az Össz-szövetségi Agrár-közgazdasági Tudományos Kutató Intézetben. Azt követően, 1939-ig a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Közgazdasági Intézetének tudományos fő-

munkatársa és tudományos titkára volt. 1956-ban nyerte el a közgazdasági tudományok doktora tudományos fokozatot. A nemzetközi kapcsolatok kérdéseiről több tudományos munkát írt. Tevékenysége elismeréseként Lenin-renddel tüntették ki.

Andrej Gromiko negyvenöt éve dolgozik diplomáciai területen. Előbb a Szovjetunió külügyi népbiztosága amerikai országokkal foglalkozó osztályát vezette; 1939 végétől nagykövetségi tanácsos az USA-ban, majd 1943—46 között a Szovjetunió rendkívüli és meghatalmazott nagykövete az Egyesült Államokban, és ezzel egy időben a Kubai Köztársaságban. 1946-tól két évig országának állandó képviselője az ENSZ-ben és egyidejűleg a Szovjetunió külügyminiszter-helyettese. A következő

években e funkcióiban, majd (1949-től) a külügyminiszter első helyettesének beosztásában dolgozik. 1952 júniusától csaknem egy esztendőig Nagy-Britanniában nagykövete. 1953 április és 1957 február között ismét a külügyminiszter első helyettese. Andrej Gromiko 1957 februárjában lett a Szovjetunió külügyminisztere. 1983 márciusától — a külügyminiszteri tárca megtartásával — betölti a Szovjetunió Minisztertanácsának első elnökhelyettesi-tisztét is.

A nagy tekintélyű szovjet politikus vezette országa küldöttségét az 1944-ben az ENSZ létrehozásával kapcsolatos, Dumbarton Oaks-ban tartott konferencián, s ott volt egy évvel később a három nagy hatalom — a Szovjetunió, az USA és Nagy-Britannia — kormányfőinek

krími és potsdami tanácskozásán a szovjet küldöttségben. Tagja, majd vezetője volt az ENSZ szervezeti szabályzatát elfogadó San Francisco-i konferencia szovjet küldöttségének. Több alkalommal képviselte hazáját a négy hatalom — a Szovjetunió, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország — külügyminiszterei értekezletén, és több más, a háború idején és után rendezett nemzetközi értekezleten. Részt vett a Varsói Szerződés tagállamai politikai tanácskozó testülete, valamint külügyminiszteri bizottsága ülésén.

Andrej Gromiko fiatalon bekapcsolódott a mozgalmi életbe: 1931 óta tagja a Szovjetunió Kommunista Pártjának. Az SZKP XIX. kongresszusán a KB póttagjává, a XX., XXII.—XXIV. kongresszusain a Központi Bizottság tagjává választották. 1973 óta tagja az SZKP KB Politikai Bizottságának.

Sokrétű közéleti tevékenysége során képviselői megbízatásoknak is eleget tett: részt vett a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa 2., 5. és az ezeket követő valamennyi ülésén. 1975 óta az OSZSZSZK Legfelsőbb Tanácsának is képviselője. A Kommunista Párt és a szovjet állam kimagasló személyisége különböző munkaterületein fáradhatatlanul és eredményesen dolgozik az SZKP XXIV. kongresszusán elfogadott és a párt következő legmagasabb fórumain elhelyezett, tovább fejlesztett békeprogram valóra váltásán, a lenini békeszerető külpolitika kidolgozásán, megvalósításán.

A népi Lengyelország 40 éve 6. Számunkra ismeretlen tájak

Az elmúlt öt héten egy-egy alkalommal — szerdán — cikket közöltünk a 2. oldalon Lengyelországról, a végén két kérdéssel, tótszerűen három válaszlehetőséggel (1. x. 2). Ezúttal a pályázat hatodik, egyben befejező részét közöljük.

Kériük, az összegyűjtött válaszokat együtt küldjék be a következő címre: *Lengyel Kultúra, Budapest V., Nagymező utca 15. 1065.*

A beküldési határidő: 1984. július 31.

A helyes megfejtők között a következő díjakat sorolják ki: Földi; kétszemélyes, négynapos tartózkodás a varsói Fórum Szállóban, oda-vissza ingyenes repülőjeggyel. További díjak: 20 értékes lengyel népművészeti tárgy, az Interpress, az Orbis, a LOT és a budapesti Lengyel Kultúra átadéka.

Sorsolás: 1984. augusztus 15-én lesz. A nyertesek névkorát augusztus 20-án után lapunkban közöljük.

A nyári idényben Lengyelországba látogató magyar turistákkal a leggyakrabban a Tátrában, Zakopánében, Krakóban, az ország déli részében találkozhatunk. Egy részük ellátogat Varsóba is. Közülük azonban már aránylag kevesen jutnak el a Balti-tengerhez vagy a tóvidékekre.

Evente több millió lengyel és külföldi tölti a nyári szabadságát a lengyel tengerpartokon. A szeczeni tengerparton két nagy tengeri fürdőhely is található — Swinoujcie és Miedzyzdroje. Maga Szczećin — a szépen újjáépített óvárosával, és az egykori pomerániai hercegek reneszánsz várával — nem csak lendületesen fejlődő ipari, hanem egyben fontos idegenforgalmi központ is. Számos tengeri üdülőváros, így többek között Kolobrzeg, Mieleno, Darlowek, Ustka és Leba — található a mintegy 200 kilométernyi, szép homokfürvényes strandjairól nevezetes ún. koszalini partvidéken. Koszalin város repülőgéppel is elérhető. S végül, meg kell említeni a ganski tengerpartot, az ún. „három városal” — így nevezik Lengyelországban a Gdanskból, Sopotból és Gdyniából álló nagyvárosi agglomerációt. Gdansk csodálatos gótikus, reneszánsz és barokk építészeti emlékekben gazdag város. Legnevezetesebb műemléki építményei az ún. arany- és zöld-városkapu, a monumentális városháza, az Artus-ház és mások. Ugyancsak itt található az a Westerplatte nevű viselő kis földnyelv, ahol 1939 szeptemberében, egy maroknyi lengyel katonából álló őrség 8 napon át állt ellen a többszörös túlerőben levő ellenség támadásainak. A lengyel ka-

Kérdések:

I. Melyik város volt Lengyelország első fővárosa?

1. Krakó
2. Torun
3. Gniezno

II. Melyik észak-lengyelországi város érhető el a LOT repülőgépjáratával?

1. Koszalin
2. Leba
3. Gdynia

Közéleti napló

HAVASI FERENC FOGADTA
A SVÉD PÉNZÜGYMINISZTERT

Havasi Ferenc, a Magyar Fledt svéd pénzügyminiszter, a Svéd Szociáldemokrata Párt Végrehajtó Bizottságának tagja, a KB titkára kedden, a Központi Bizottság székében fogadta Kjell-Olof

JNDK-MINISZTER HAZÁNKBAN

Dr. Schultheisz Emil med Bikair, a Jemeni Népegészségügyi miniszter meghívására kedden hazánkba érkezett dr. Abdullah Ah-

PERUI PARLAMENTI
KÜLDÖTTSEG LÁTOGATÁSA

Kedden, a perui parlament küldöttsége — amely először látogatott hazánkba — Budapestben megkoszorúzták a Magyar Hősök emlékművét. Ezt követően megkezdődtek a magyar—perui megbeszélések a két ország törvényhozásának képviselői között. A tárgyalócsoportokat Péter János, az országgyűlés alelnöke és Dąborto Lainez Vodanovic, a képviselőház elnöke vezette.

Rátkai Sándor A szegedi papucs

2. A szegedi papucsosok emlékezete szerint iparuk a múlt század ötvenes éveitől különül el a régi, nagy múltú csizmadia mesterségtől. Sziátos módon egy törülgett szepi lábball virágzásra, rendszeres viselete szorosan összefügg a modern városi civilizáció kibontakozásával, nevezetesen Szeged városának a múlt század derekán meginduló és az 1879. évi nagy árvíz után teljesen kiköveztével. Azelőtt az utakat borító feneketlen sár miatt az asszonynepek is csizmadia, bocskorban jártak. A cipőt, az egykorú bennszülött német polgárság viseletét, még idegenszerűnek érezték, és mind a férfiak, mind pedig a nők voltaképpen csak a XX. század elején barátkoztak meg vele. Most azonban a kövezett utak modernebb korszakában és a városias életmód lassú kialakulásával viszont a csizma már nehézkesebb, fölöslegesnek, a bocskor meg szegényesnek, túlságosan pórásnak tetszett.

Így jelentkezett ezután az olcsó, de mutatós lábballéknak szüksége, igénye, ami a város folyton gvarapódó szegényebb rétegeit, főleg ezeknek asszonyait, lányait is kielégítheti. A nőknél a hagyományos csizma viselet fenntartása az öltözéknek eddig kialakult formáit, a cipőhordásra való áttérés pedig a városi új divattól független követeli meg, amelyekhez azonban ennél a legszegényebb rétegnél sem a vagyoni viszonyok, sem pedig a kereseti lehetőségek nincsenek meg. A régi, tősgyökeres szegedi vi-

seleti hagyományt már szegénysége, az új divatos viselet szegénysége mellett eleven magyar ízlése miatt nem tudja, nem akarja követni. Érti, hogy mindkét esetben neveltségre, stílustalanná válnék.

A női viseletnek éppen körülbelül a papuccsal egy időben felbukkanó, új anyaga, a festőruha, a kékfestőruha, Olcsóságával, mutatós mustráival évtizedeken át a szegedi női világnak, elsősorban természetesen a szegényebbeknek, legjellegzetesebb, közkedvelt kelméjévé válik. A folyton gvarapódó szükségleteket éppen a nagy hírű szegedi kékfestőipar (főleg a Wiedermann és Falmayer család) elégíti ki. A szegényebb asszonyvétel a színes, díszes papuccsal, és drágább kelméket helyettesítő, de a helyi hagyományokba illeszkedő festőruhával tartja fenn még mintegy fél századon át a szegedi népviselet illegettes formáit. Egyelőre megmarad tehát a tradicionális-bolgári, népi környezetben, csak a XX. század fordulóján szakad ki belőle, hogy most már a kispolgári, illetőleg proletári létformának megfelelő viseleti rendszert öltön magára.

Egészen természetes ezek után, hogy az önállósult szegedi papucsosipar bölesőit az Újvárosban, hivatalosan Móravárosban ringatták. Ez a szegedi kora kapitalizmus korában született városrész a múlt század 30-as éveitől kezdve mintegy az első világháborúig, a város legszegényebb rétegeit fogadta be. Főleg Alsóváros és Rókus szanoderkö szegény népe jutott itt házelvőkhöz. Ez volt Szeged első, modern értelemben vett proletár városrésze, ahol nagy számú agrárszegény (kubikos, téglagyári munkás), napszámos, ipari munkás, tökehiánnyal küszködő inaros élt. Eppen a papucsosipar megszületésére is jellemző körülmény, hogy Szeged legelső, önálló női dolgozóit, akik a megváltozott közgazdasági viszonyok, főleg a manufaktúra és kezdődő gvaripar hatására továbbá a proletár családok pusztuló emberi organizmusa, széteső

munkaközössége következtében külső munkába, önálló keresetre (téglaágyár, dohánvágyár, kenderágyár, paprikamunka) szorultak, szinte kizárólag Móraváros leányvaiból, asszonyvaiból kerültek ki.

E városias életmódból adódó lábbeli-szükségletet, továbbá kereső mivoltukból fakadó önálló emberi igényekkel, igényeiket legelőször éppen Móraváros szegény sorsú pályáinak elején komoly nehézségekkel viaskodó fiatal csizmadiai élféltik ki. Kétségtelen tény ugyanis, hogy a papucsosipar nem a cipész, hanem a csizmadia mesterségből saradt ki, és Móravárosból indult el hódító útiára. Eppen ezek a félproletár útvárosi csizmadiaik, akik mesterségükbe nagyobb tökélet, anvagmennviséget és választékot nem tudnak belefektetni, és akik másfelől éles szemmel, leleményes ösztönnel észreveszik azt a nagy társadalmi és ízlésbeli változást, amelynek szegedi szülőföldje, elindulása éppen Móraváros lesz, és megteremtik a pillanatnyi társadalmi helyzetet, anvagi állapotokat, modernebb képi közlést és divatot egyaránt kifejező, szinte ielképező szegedi lábballit, a papucsot.

Jellemző a papucsosipar hőskorára, hogy ezek a fiatal, szegénységgel küszködő mesterek az első időkben bizony nyáron aratni kapálni is eljáratk, hogy így az esztendőre való élelmet megkeressék maguknak, és csak télen varrtak papucsot. Ezek a nyomott anvagi viszonyok általában később is megmaradtak. Nem csoda tehát, hogy a papucsos felesége egyúttal dolgozó társa is urának; ő szokta, sokszor egészen máig, hímezni, kivarni, szalagozni a papucs fejét, Mindig ő árult a hetipiácón, vásáron. A szakma belső emberi viszonyaira jellemző, hogy a század elejének ielles mestere, Nagy Mátyas, csizmadia-ként szabadult föl. Papucsos lányát vette el, és a feleségétől tanulta el a mesterség finomságait.

(Folytatjuk.)